

Utmönstring

– ett verktyg för mer effektiv vård

När vården utvecklas måste gamla metoder ibland fasas ut. Utmönstring handlar om ett systematiskt arbete för att sluta använda insatser som inte längre gör tillräcklig nytta – för att frigöra resurser och höja kvaliteten.

SBU har tagit fram tre rapporter som förklarar begreppet utmönstring, kartlägger forskning på området samt beskriver hur processen med att ta fram kunskapsunderlag för utmönstring kan ske på ett mer ändamålsenligt sätt.

Utmönstring kan handla om att helt ta bort en behandling eller om att begränsa användningen till vissa situationer. Syftet är att frigöra resurser och höja kvaliteten, samtidigt som vården hålls aktuell och baseras på den bästa tillgängliga kunskapen.

Att fortsätta med insatser som inte ger värde för patienten innebär både risk för onödiga vårdskador och slöseri med tid och pengar. Sådana insatser kallas lågvärdevård. Det kan vara en behandling som inte förbättrar hälsan eller en rutin som leder till fler åtgärder utan nytta.

– När utmönstring görs ordnat och med utgångspunkt i evidens blir det ett kraftfullt verktyg för att hålla vården aktuell och frigöra resurser till de patienter som har störst behov – utan att tumma på etik eller kvalitet. Det blir också möjligt att satsa på nya lovande metoder, säger SBU:s projektledare Per Lytsy.

Regeringen gav 2024 SBU i uppdrag att ta fram kunskap om hur utmönstring kan genomföras och följas upp. Uppdraget har resulterat i tre rapporter:

[Utmönstring – En rapport om begrepp, aktörer, hälsoekonomi och etik](#)

Rapporten förklarar centrala begrepp, vilka aktörer som är involverade och hur hälsoekonomiska och etiska aspekter vägs in.

[Utmönstring – En kartläggning av systematiska översikter](#)

Rapporten presenterar en översikt av befintlig forskning i form av systematiska översikter om utmönstring och lågvärdevård.

[Utmönstring – Process för framtagande av underlag för utmönstring](#)

Rapporten beskriver olika aspekter som behöver belysas för att kunna bedöma värdet av en insats, för att kunna ta ställning till om den bör utmönstras eller ej.

➤ [Samlingssida SBU:s rapporter om utmönstring](#)

Kontakt:

- Per Lytsy, projektledare SBU. E-post per.lytsy@sbu.se, tel 08-412 32 58